

ÖĞÜTÜCÜ BİLYA İTHALATINA YÖNELİK KORUNMA ÖNLEMİ UZATMA SORUŞTURMASINA İLİŞKİN ÖZET SONUÇ RAPORU

1. SORUŞTURMAYA İLİŞKİN BİLGİLER

1.1 Başvuru

26/7/2022 tarihli ve 5880 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Öğütücü Bilya İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar kapsamında Türk Gümrük Tarife Cetvelinde (TGTC) 7325.91.00.00.00 ve 7326.11.00.00.00 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonlarında (GTİP) yer alan öğütücü bilya ithalatında 190 ABD Doları/ton seviyesinde ek mali yükümlülük şeklinde korunma önlemi uygulanmakta olup bahse konu korunma önlemi 25/8/2025 tarihinde son bulacaktır.

Bu çerçevede, söz konusu korunma önleminin süresinin uzatılmasına ilişkin olarak Grindballs Bilya Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Çemaş Döküm Sanayi A.Ş. firmaları tarafından başvuruda bulunulmuştur. Aday Döküm Makina Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ise başvuruya destek veren üretici olarak kayıt altına alınmıştır. İlaveten başvuruya dahil olmayan diğer yerli üreticiler olan Altın Bilya San. ve Tic. Ltd. Şti ve Bifa Çelik Dövme San. ve Tic. Ltd. Şti. ise yerli üretimin geri kalanını gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda, başvuru sahibi firmalar, soruşturma konusu ürünün en büyük yerli üreticileri olarak yerli üretiminin önemli bir kısmını gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda başvuru sahibi firmaların, İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliğinin 2 nci maddesinde “yurtiçinde faaliyet gösteren ve benzer veya doğrudan rakip malların tamamını veya önemli bir kısmını üreten üreticiler” şeklinde belirtilen “yerli üretici” tanımını ve korunma önlemi soruşturması açılmasına yönelik temsil şartını karşıladıkları değerlendirilmektedir.

1.2 Soruşturma Açılması

Başvurunun alınmasını takiben yapılan ön incelemede, mevcut korunma önleminin uygulanmaya başlaması sonrasında şikâyet konusu ürünün ithalatında mutlak ve nispi bir artışın olduğu, yerli üreticilerin üretim, yurtiçi satışlar, karlılık, verimlilik gibi ekonomik göstergelerinde ciddi bozulmaların olduğu ve 2024 yılının son döneminde söz konusu olumsuz trendin devam ettiği, ithal ürün fiyatlarının 2020 yılı haricinde inceleme konusu dönem itibarıyla yerli üretici üzerinde bir fiyat baskısı oluşturduğu yönünde tespitler İthalatta Korunma Önlemlerini Değerlendirme Kurulu (Kurul)’nun değerlendirmesine sunulmuştur.

Kurul, yapmış olduğu değerlendirme neticesinde başvuru konusu ürünün ithalatına karşı korunma önlemi soruşturması açılmasına karar vermiş olup İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2025/1)¹ ile Kurul kararı ilan edilerek korunma önlemi soruşturması açılmıştır. Soruşturmanın açılışı, 13/3/2025 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi ülkelere duyurulmuştur.²

1.3 Soruşturma Dönemi

¹ 4/3/2025 tarihli ve 32831 sayılı Resmî Gazete

² G/SG/N/6/TUR/28/Suppl.1 isimli DTÖ belgesi

Soruşturma dönemi olarak Ocak 2020 – Aralık 2024 dönemi esas alınmıştır. Soruşturma raporunda yer alan değerlendirmeler, yerli üretim dalının ekonomik göstergeleri ile soruşturma konusu ürünün ithalatının 2020-2024 yılları arasındaki yıllık verilerine dayanmaktadır.

1.4 İlgili Taraflar ve Tarafları Dinleme Toplantısı

Soruşturma açılış tebliğinde, ilgili taraflara istenen bilgi ve belgeleri sunmaları ve varsa sözlü olarak dinlenme taleplerini iletmeleri için soruşturmanın açılış tarihinden itibaren 30 gün süre verilmiştir. Diğer taraftan, ilave süre talepleri mevzuat çerçevesinde karşılanmıştır. Bu çerçevede, öngörülen süre içerisinde Türkiye’de yerleşik ithalatçı firma sıfatıyla 1 ve yabancı hükümet/diplomatik temsilcilik/sektör kuruluşu niteliğinde 3 adet olmak üzere toplam 4 adet ilgili taraf başvurusu alınmış olup ilgili tarafların listesi Ek-1’de sunulmaktadır. İlgili tarafların görüşlerinin dinlenilmesi amacıyla 7/5/2025 tarihinde kamu dinleme toplantısı gerçekleştirilmiş ayrıca tarafların bireysel dinleme talepleri de karşılanmıştır.

1.5 Yerinde İnceleme

Soruşturma kapsamında, başvuru sahibi yerli üretici firmaların üretim tesislerinde 26/5/2025-27/5/2025 tarihleri ile 3/6/2025-4/6/2025 tarihlerinde yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Bu incelemeler sırasında, firmalardan daha önce sağlanan bilgilerin teyit edilmesine yönelik belgeler toplanmış, genel üretim faaliyetleri ve süreçleri ile pazar koşulları hakkında bilgi alınmıştır.

2. SORUŞTURMA KONUSU ÜRÜN

2.1 Genel Bilgiler

Soruşturma konusu ürün olan öğütücü bilyalar, yürürlükte bulunan TGTC’de 7325.91.00.00.00 ve 7326.11.00.00.00 GTİP’te yer alan “Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus benzeri eşya” ve “Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus diğer eşya” eşya tanımı ile aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde sınıflandırılmaktadır.

POZİSYON NO	EŞYANIN TANIMI
73.25	Demir ve çelikten diğer dökme eşya:
	- Diğerleri
7325.91.00.00.00	-- Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus benzeri eşya
73.26	Demir veya çelikten diğer eşya:
	- Dövülmüş veya kalıpta basılmış fakat daha ileri bir işlem görmemiş:
7326.11.00.00.00	-- Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus diğer eşya

Başvuru konusu ürün ticari olarak “öğütücü bilya” olarak tanımlanmakta olup, öğütme ortamlarında (bilyalı değirmenler veya SAG değirmenler) cevherin ince boyutlara öğütülmesinde kullanılmaktadır. Anılan GTİP kodları, söz konusu ürünlerin dövülmeye elverişli olmayan (demir dökümden olanlar) ve dövülmüş haldeki niteliklerine göre sınıflandırılmıştır. Çelik öğütücü bilyalar 15 mm’den 125 mm’ye kadar farklı boyutlarda üretilmektedir. Öğütücü bilyalar ağırlıklı olarak maden ve çimento sanayilerinde sarf malzemesi olarak kullanılmaktadır.

2.2 Üretim Süreci

Dövme öğütücü bilyaların üretim sürecinde, üretime girecek hammaddeler öncelikle giriş kontrolüne tabi tutularak kabul edilir. Ardından indüksiyonlu ısıtma sistemi ile 1.200 °C'ye kadar ısıtılan çelik çubuklar, homojen ve tam kontrollü ısı dağıtımı ile haddelenmeye hazır hale getirilir. Hassas bilya haddeleme metoduyla üründe kesintisiz ve homojen lif akışı sağlanır. Sonrasında ürünlerin dayanımını arttırmak için ilgili ısıtma işlemi süreci uygulanır. Son kontrolün ardından paketlenme yapılarak ürün sevke hazır hale getirilir. Döküm bilya üretim sürecinde ise demir indüksiyon ocaklarında 1500 °C ve üzeri sıcaklıklarda eritilmesi suretiyle eriyik hale getirilir ve kum kalıplar içerisinde döküm kalıplara dökülerek bilya aşaması tamamlanır. Sonrasında kalıp üzerinde bulunan yolluk-çapak giderme işlemleri ile temizlenerek en son aşama olan ısıtma işlemi fırınlarında sertleşmesi sağlanır ve gerilim giderme ile paketlenerek ürün sevke hazır hale edilir.

2.3 Benzer veya Doğrudan Rakip Ürün

Üretim metodlarında bazı farklılıklar olmakla beraber döküm ve dövme bilyalar ikame ürünlerdir. Bir ürün performansını artırdığında diğeri ise fiyatını düşürdüğünde birbirlerinden pazar alabilmekte ve direkt ikame edilebilmektedir.

İthal ve yerli öğütücü bilya ürünü, birbirlerinin yerine kullanılabilmekte ve fiziksel-kimyasal özellikleri ile üretim teknolojileri açısından benzerlik göstermektedir. Bu faktörler göz önüne alındığında yerli üretilen ürün ile ithal edilen ürün benzer ve doğrudan rakip ürün olarak değerlendirilmektedir.

2.4 Mevzuat

2.4.1. Gümrük Vergisi ve Diğer Vergiler

Başvuru konusu ürünün ithalatında hâlihazırda uygulanmakta olan Gümrük Vergisi, İlave Gümrük Vergisi ve Katma Değer Vergisi oranları aşağıda gösterilmekte olup anılan ürünlerde DTÖ bağlı had taahhüdümüz bulunmamaktadır.

G.T.İ.P.-MADDE İSMİ	KDV(%)	ÖTV	GÜMRÜK VERGİSİ ORANI (%)					İGV **
			AB- STA*	GTS ÜLKELERİ			DÜ	
				EAGÜ	ÖTDÜ	GYÜ		
7325.91.00.00.00- Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus benzeri eşya	20	-	0	0	0	0	2,7	0
7326.11.00.00.00- Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus diğer eşya	20	-	0	0	0	0	2,7	0

*STA ülkeleri: AB ülkeleri, EFTA ülkeleri, İsrail, Makedonya, Bosna-Hersek, Fas, Filistin, Tunus, Mısır, Gürcistan, Arnavutluk, Sili, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Morityus, Moldova, Faroe Adaları, Güney Kore, Malezya, Singapur.

**DTÖ üyesi olmayan ülkeler (Azerbaycan Cumhuriyeti hariç) için %15 uygulanır (01.01.2025 tarihinden itibaren).

2.4.2. Mevcut Korunma Önlemi

Grindballs Çelik Bilya San ve Tic. A.Ş. ve Çemaş Döküm Sanayi A.Ş. firmaları tarafından, 7325.91.00.00.00 ve 7326.11.00.00.00 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonlarında “Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus benzeri eşya” ve “Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus

diğer eşya” eşya tanımı ile sınıflandırılan öğütücü bilya ithalatının mutlak ve nispi olarak arttığı ve bu durumun yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturduğu iddiası ile ilgili ürünün ithalatında korunma önlemi uygulanmasına ilişkin başvurusu üzerine yürütülen soruşturma neticesinde, söz konusu eşyanın ithalatında 3 (üç) yıl süreyle ek mali yükümlülük şeklinde korunma önlemi uygulanmasına; ek mali yükümlülüğün birinci yıl 200 ABD Doları/Ton, ikinci yıl 195 ABD Doları/Ton ve üçüncü yıl 190 ABD Doları/Ton şeklinde belirlenmesine karar verilmiş ve “Öğütücü Bilya İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar (2022/5080)” ile uygulama yürürlüğe girmiştir.

Hâlihazırda 7325.91.00.00.00 ve 7326.11.00.00.00 pozisyonlarında yer alan eşyanın 25/08/2025 tarihine kadar yürürlükte olan mevcut korunma önleminin seviyesi dönemler itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

GTİP	EŞYA TANIMI	EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK (ABD Doları/Ton)		
		1. Dönem (26.08.2022- 25.08.2023)	2. Dönem (26.08.2023- 25.08.2024)	3. Dönem (26.08.2024- 25.08.2025)
7325.91.00.00.00	Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus benzeri eşya	200	195	190
7326.11.00.00.00	Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus diğer eşya			

2.4.3. Korunma Önlemi Kapsamında Açılan Tarife Kontenjanları

Anlaşma hükmü gereği, ithalat payları bireysel olarak %3’ün ve kolektif olarak %9’un altında kalan Gelişme Yolundaki Ülkeler (GYÜ), uygulanan korunma önlemlerinden muaf tutulmakta olup söz konusu muafiyet kuralı ülkemizce tarife kontenjanı açılması şeklinde uygulanmaktadır. Bu çerçevede Öğütücü Bilya İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar hükümleri çerçevesinde, Karar eki listede belirtilen ülkeler ve gümrük bölgeleri menşeli tarife kontenjanı kapsamı eşyanın tamamı için toplam 1.040 ton olmak üzere tarife kontenjanı açılmış olup, her bir ülke veya gümrük bölgesi menşeli eşya için bir dönemde verilecek tarife kontenjanı 347 ton ile sınırlandırılmıştır.

3. İTHALATIN SEYRİ VE GERÇEKLEŞME KOŞULLARI

Bu bölümde soruşturma konusu ürün için yıllar itibarıyla ithalatın seyri, piyasa payı ve yerli üretime oranına ilişkin istatistikler yer almakta, ayrıca ülke bazında ithalat verileri sunularak yerli ve ithal ürünlerin birim fiyatları karşılaştırılmaktadır. Sunulan veriler ve yapılan hesaplamalarda, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından sağlanan dış ticaret istatistikleri ile yerli üreticilerden elde edilen bilgiler kullanılmıştır. Başvuru konusu ürün için mutlak ve nispi ithalatın, ithalatın yurt içi piyasadan aldığı payın ve ithalatın ülkelere göre dağılımının yıllar itibarıyla seyri aşağıda verilmektedir.

3.1 İthalatın Miktar ve Oransal Değişimi

İTHALAT	Miktar (Ton)	Değer (Milyon \$)	B.F. (\$/Ton)	Değişim %		
				Miktar (Ton)	\$ Değeri	B.F. (\$/ton)
2020	6.439	6,5	1.006	-	-	-
2021	11.557	13,2	1.140	80%	103%	13%
2022	22.914	31,7	1.383	98%	140%	21%
2023	23.118	28,1	1.213	1%	-11%	-12%
2024	13.331	14,7	1.102	-42%	-48%	-9%

Kaynak: TÜİK

Soruşturma konusu ürünün 2020-2024 yılları arasındaki ithalat verileri, miktar, değer ve birim fiyat bazında yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

2020 yılında 6.439 ton olarak gerçekleşen ithalat miktarı, 6,5 milyon dolarlık toplam değer ile ton başına ortalama 1.006 dolar birim fiyat üzerinden gerçekleşmiştir.

İzleyen yıl olan 2021’de ithalat miktarı %80 artışla 11.557 tona, ithalat değeri ise %103 oranında artarak 13,2 milyon dolara yükselmiş; bu artış paralelinde birim fiyat da %13’lük artışla 1.140 dolara çıkmıştır.

2022 yılında ithalat miktar bazında %98 artarak 22.914 tona yükselmiş; ithalat değer bazında ise %140 artışla 31,7 milyon dolara ulaşmıştır. Aynı dönemde ton başına ortalama birim fiyat 1.383 dolara yükselerek %21 oranında artmıştır.

2023 yılında ise ithalat miktarındaki artış hızı yavaşlamış; %1 oranında artarak 23.118 tona çıkmıştır. Bu dönemde ithalat değeri %11 oranında azalarak 28,1 milyon dolara gerilemiş ve birim fiyat da %12 düşüşle 1.213 dolar olmuştur.

Son olarak, 2024 yılında ithalat miktar bazında %42 oranında azalarak 13.331 tona gerilemiştir; değer bazında ithalat ise %48 azalışla 14,7 milyon dolara düşerken, birim fiyat %9 oranında azalarak 1.102 dolar seviyesine gerilemiştir.

3.2 Nispi İthalat

3.2.1. İthalatın Yerli Üretime Oranı

İthalatın yerli üretime oranlanmasıyla hesaplanan nispi ithalatın seyri aşağıdaki tabloda endeks ve değişim oranlarıyla birlikte gösterilmiştir.

Nispi İthalat	Birim	2020	2021	2022	2023	2024
İthalat/Yerli Üretim*						
Endeks		100	224	521	654	448

* Başvuru sahibi yerli üreticilerin üretim rakamlarına dayanmaktadır.

İthalatın yerli üretime oranı endeksi 2020 yılında 100 iken, bu oran izleyen yıllarda sürekli artarak 2021’de 224’e, 2022’de 521’e ve 2023’te 654’e ulaşmıştır. Ancak 2024 yılında söz konusu oran 448’e gerilemiştir. Diğer taraftan, 2024 yılında nispi ithalatın 2020 ve 2021 yıllarından daha yüksek seviyede olduğu anlaşılmıştır.

3.2.2. İthalatın Piyasa Payı

İthalatın piyasa payı hesabında, başvuru sahibi firmaların sunduğu veriler kullanılarak hesaplanan yerli üretimin toplam yurt içi satışları ile ithalat istatistikleri kullanılarak yurt içi piyasa verisine ulaşılmış olup ithalatın tüketime oranı ile ithalatın piyasa payı elde edilmiştir.

İthalat/Tüketim	Birim	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks		100	161	268	276	227

İthalatın piyasa pay endeksi, 2020 yılında 100 iken takip eden yıllarda artış göstererek 2021’de 161’e, 2022’de 268’e ve 2023’te 276’ya yükselmiştir. Ancak 2024 yılında ithalatın piyasa payı 227’ye gerilemiştir. Bununla birlikte, 2024 yılında piyasanın yarısından fazlası ithal ürünlerden oluşmuştur.

3.3 Ülkeler İtibarıyla İthalat

2020-2024 yılları arasında başlıca ilk 10 tedarikçi ülkeden gerçekleştirilen ithalatın miktar, değer ve birim fiyat bazlı dağılımı Ek-2’de yer alan tabloda gösterilmektedir. Bu kapsamda, 2024 yılı itibarıyla ithalat miktarı esas alınarak yapılan sıralamada öne çıkan ülkelerin İran, Çin, Tayland, İtalya, Bulgaristan olduğu görülmektedir.

Özellikle 2020-2024 döneminde ithalat artışında Çin kaynaklı sevkiyatların belirleyici rol oynadığı anlaşılmaktadır. Nitekim, Çin’den yapılan ithalat 2020 yılında çok düşük bir seviyede, 102 ton olarak gerçekleşmişken; 2021 yılında 95 ton, 2022 yılında ise 89 ton olmuştur. Buna karşın, 2023 yılında 2022 yılına kıyasla %6340 oranında artış göstererek 5.732 tona ulaşan ithalat, 2024 yılında 3.752 tona gerilemiştir. İlaveeten, öğütücü bilya eşyası kapsamında dünyaya en fazla ihracat gerçekleştiren ilk 10 ülke, 2024 yılı miktar verilerine göre sıralanarak Ek-5’te gösterilmektedir.

3.4 Fiyat Karşılaştırması

Soruşturma konusu ürünün yerli ve ithal olanlarının ortalama birim maliyetlerinin karşılaştırıldığı tablolar aşağıda yer almaktadır. Tablolarda sunulan verilerin hazırlanmasında yerli ürünlerin ortalama ticari maliyeti, yurt içi satış fiyatları, ithal ürünlerin gümrük vergisi eklenmiş CIF fiyatları ve ilgili dönemdeki ortalama döviz kuru kullanılmış olup, bu verilere göre fiyat kırılması ve fiyat baskısı oranları hesaplanmıştır.

“Fiyat kırılması”, ithal ürünlerin fiyatının yerli ürünlerin fiyatının ne kadar altında olduğunu, “fiyat baskısı” ise yerli ürünlerin ortalama birim ticari maliyetine makul bir kâr oranı eklenmesiyle bulunan fiyatın, ortalama ithal birim fiyatı tarafından ne oranda baskılandığını göstermektedir. İthal birim maliyeti ise soruşturma konusu ürünün CIF ithal fiyatına yürürlükte olan gümrük vergisi ve %1 oranında diğer masrafların eklenmesiyle belirlenmiştir. Bu hesaplamalarda [(Yerli Fiyatı-İthal Fiyatı)/Yerli Fiyatı] formülü kullanılmıştır. Fiyat yıpranması hesabında ise yerli ürün yurt içi satış fiyatları yıllık ÜFE endeksi kullanılarak reel hale getirilmiştir. Soruşturma konusu ürünün adet bazında fiyat karşılaştırması aşağıda yer almaktadır.

Fiyatlar (\$/Ton)	Birim	2020	2021	2022	2023	2024
Yurt İçi Satış Fiyatı	TL/Ton	X	X	X	X	X
	\$/Ton	X	X	X	X	X
Oluşturulan Yurtiçi Satış Fiyatı (Ticari Maliyet + %5 Kâr)	TL/Ton	X	X	X	X	X
	\$/Ton	X	X	X	X	X
Ağırlıklı Ort. İthal Birim Maliyeti*	\$/Ton	1.043	1.182	1.434	1.258	1.143
Fiyat Kırılması	%	- X	- X	X	X	X
Fiyat Baskısı	%	- X	X	X	X	X
Fiyat Yıpranması (Yurt İçi Satış Reel Fiyatı)	TL/Ton	X	X	X	X	X

Kaynak: Grindballs, Çemaş, TÜİK

Yukarıdaki tabloda, satılan malların birim sınai ve ticari maliyetleri ile yurt içi ve ithal birim fiyatlarına yer verilmiş; bu çerçevede, ithal birim maliyetinin gerçekleşen yurt içi satış fiyatları üzerindeki kırılma etkisi ile oluşturulan yurt içi satış fiyatları üzerindeki baskısı hesaplanmıştır.

Başvuru konusu ürünün birim ithal maliyeti ile gerçekleşen ve oluşturulan yurt içi satış fiyatları karşılaştırıldığında, 2020 yılındaki ithal birim maliyetin, yerli fiyatların üzerinde seyrettiğinden, yurt içi fiyatlarda kırılma ve baskılama söz konusu olmamış; aksine, fiyat farkı negatif yönlü gerçekleşmiştir. 2021 yılında ise ithal ürün maliyetlerinin gerçekleşen yurt içi satış fiyatına oranla %X oranında daha yüksek kalması nedeniyle 'fiyat kırılması' oluşmamış; ancak oluşturulan yurtiçi satış fiyatının altında kalan ithal birim maliyetler, aynı yıl itibarıyla %X oranında 'fiyat baskısı' yaratmıştır. Takip eden yıllarda ithal birim maliyetlerin, gerçekleşen ve oluşturulan yurt içi fiyatların altına düşmesiyle birlikte, fiyat kırılması ve baskısı daha da belirgin hâle gelmiştir. Buna göre, fiyat kırılması 2022 yılında %X, 2023 yılında %X ve 2024 yılında %X seviyelerinde gerçekleşmiştir. Aynı yıllarda ithalatın fiyat baskısı etkisi 2022'de %X, 2023'te %X ve 2024 yılında ise %X gibi kayda değer seviyelere ulaşmıştır.

Tüm bu veriler, ithal birim maliyetlerin hem yurt içi satış fiyatlarını doğrudan kırdığını hem de yerli üreticilerin maliyet artı kâr marjı temelinde belirledikleri fiyat düzeyleri üzerinde giderek artan bir baskı oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

4. YERLİ ÜRETİM DALININ EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Bu bölümde yer alan göstergeler başvuru sahibi iki yerli üreticinin Grindballs ve Çemaş firmaları tarafından sağlanan, 2020-2024 yıllarını kapsayan verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Tablolarda yer alan veriler, yıllık bazda 2020 rakamlarına göre endekslenmiştir.

4.1 Tüketim

Tüketim rakamları, başvuru sahibi firmaların toplam yurt içi satış verileri ile genel ithalat verilerinin bir araya getirilmesiyle elde edilmiş olup, tüketimin yıllara göre seyri aşağıda yer almaktadır.

Tüketim	Birim	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks		100	111	133	130	91

Soruşturma konusu dönemde yurt içi toplam tüketim endeksi 2020 ve 2023 yılları arasında artmıştır.2023 yılından itibaren ise azalmıştır.2020 yılında 100 olan tüketim, 2021 yılında artarak 111'e , 2022 yılında ise 133'e yükselmiştir. 2023 yılında ise tüketim endeksi hafif bir düşüşle 130'a gerilemiştir. 2024 yılı itibarıyla ise tüketim endeksi, bir önceki yıla göre azalarak 91 seviyesine inmiştir.

4.2 Üretim

Üretim	Birim	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks		100	80	68	55	46

Başvuru sahibi firmaların üretim verileri incelendiğinde, üretim miktarı endeksinin soruşturma konusu yıllar itibarıyla sürekli azaldığı görülmektedir. 2020 yılında endeks 100 seviyesinde iken 2021 yılında azalarak 80'e düşmüş; 2022 yılında 68'e gerilemiş, 2023 yılında ise 55'e düşmüştür. 2024 yılı itibarıyla da düşüş eğilimi devam etmiş ve üretim bir önceki yıla kıyasla azalarak 46 seviyesinde gerçekleşmiştir.

4.3 Yurt İçi Satışlar

Yurt içi satışlar	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks	100	91	68	63	57

Soruşturma konusu ürünün yurt içi satış miktarı, soruşturma döneminde sürekli azalan bir eğilim göstermiştir. 2020 yılı endeksi 100 olan yurt içi satışlar, 2021 yılında azalarak 91'e gerilemiş; 2022 yılında bu azalış eğilimi hızlanmış ve satışlar düşüşle 68 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2023 yılında ilave bir gerilemeyle 63 olarak gerçekleşen satış endeksi, 2024 yılı itibarıyla azalarak 57 seviyesine inmiştir.

4.4 Yurt Dışı Satışlar

Yurt dışı satışlar	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks	100	83	67	59	31

Soruşturma konusu ürünün yurt dışı satış miktar endeksi, soruşturma konusu dönem boyunca sürekli azalmıştır. 2020 yılında 100 seviyesinde olan ihracat, 2021 yılında düşerek 83'e gerilemiş; 2022 yılında 67'ye düşmüştür. 2023 yılında yurt dışı satış endeksi azalarak 59 seviyesine düşerken, 2024 yılında ise bu azalış hızlanmış ve 31'e gerilemiştir.

4.5 Kapasite ve Kapasite Kullanım Oranı

Kapasite ve KKO	2020	2021	2022	2023	2024
Kapasite Endeks	100	135	135	160	160
KKO Endeks	100	59	50	34	29

Başvuru sahibi yerli üreticilerin toplam üretim kapasitesi endeksi, soruşturma dönemi boyunca artış eğiliminde olmuştur. 2020 yılında 100 olan endeks, 2021 yılında 135'e ulaşmış; bu seviye 2022 yılında korunmuştur. 2023 yılında kapasite endeksi artırılarak 160 seviyesine çıkarılmış ve 2024 yılında da bu düzeyde sabit kalmıştır.

Kapasite kullanım oranı endeksi (KKO) ise soruşturma dönemi boyunca önemli ölçüde azalış göstermiştir. 2020 yılında 100 olan endeks, 2021 yılında 59'a gerilemiş; 2022 yılında ise 50'ye düşmüştür. 2023 yılında 34'e, 2024 yılında ise 29'a kadar gerilemiştir.

4.6 İstihdam

İstihdam	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks	100	93	114	88	99

Yerli üreticilerin, soruşturma konusu ürünün üretiminde istihdam ettiği doğrudan işçi sayısı endeksi, soruşturma dönemi boyunca dalgalı bir seyir izlemiştir. 2020 yılında 100 olan endeks, 2021 yılında 93'e gerilemiştir. 2022 yılında ise artarak 114'e yükselmiş, 2023 yılında bu sayı 88'e inmiştir. 2024 yılı itibarıyla ise artış kaydedilmiş ve 99'a yükselmiştir.

4.7 Dönem Sonu Stoklar

Stoklar	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks	100	80	109	87	96

Soruşturma döneminde yerli üreticilerin dönem sonu stok miktarı endeksi dalgalı bir seyir izlemiştir. 2020 yılında 100 seviyesinde olan stoklar, 2021 yılında azalarak 80'e gerilemiştir. 2022 yılında ise artarak 109 seviyesine yükselmiş; 2023 yılında düşüşle 87'ye inmiştir. 2024 yılı itibarıyla endeks bir önceki yıla göre artarak 96 olarak gerçekleşmiştir.

4.8 Verimlilik

Verimlilik	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks	100	87	60	62	47

İşçi başına üretim miktarını gösteren istihdam verimlilik endeksi (ton/kşi), soruşturma döneminde 2023 yılı haricinde azalmıştır. 2020 yılında 100 olan endeks, 2021 yılında azalarak 87 seviyesine gerilemiştir. 2022 yılında ise 60 seviyesine inmiş; ancak 2023 yılında bu gerileme geçici olarak duraksamış ve verimlilik endeksi, üretim endeksindeki azalmaya kıyasla istihdam endeksinde yaşanan daha büyük oranlı azalma nedeniyle artarak 62'ye yükselmiştir. Buna karşılık, 2024 yılı itibarıyla yeniden düşüş yaşanmış ve 47 seviyesine gerilemiştir.

4.9 Kârlılık

Karlılık	2020	2021	2022	2023	2024
Endeks	100	-147	267	51	-587

Faaliyet kârının net ciroya oranı esas alınarak hesaplanan kârlılık göstergesi endeksi, soruşturma konusu dönemde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2020 yılında 100 olan kârlılık endeksi, 2021 yılında negatife geçerek -147 olmuştur. 2022 yılında ise önemli bir artışla 267 seviyesine ulaşarak soruşturma dönemi içindeki en yüksek düzeyine çıkmıştır. Ancak bu yükseliş kalıcı olmamış;2023 yılında 51'e gerilemiş, 2024 yılında ise yeniden ciddi şekilde düşerek -587 seviyesine inmiştir.

4.10 Ekonomik Göstergelerin Değerlendirilmesi

Soruşturma konusu ürünün yerli üretimine ilişkin temel ekonomik göstergeler Ek-3'te yer almaktadır. Bu verilere göre soruşturma konusu dönemde yerli üreticilerin karşı karşıya kaldığı ekonomik gelişmeler incelenmiştir.

2020–2023 yılları arasında yurt içi tüketimde artış yaşanmış, ancak 2024 yılında iç piyasada bir daralma ortaya çıkmıştır. İthalat da 2023'e kadar artış göstermiş ve piyasa payı endeksi 2023'te 276'ya kadar yükselmiştir. 2024 yılında ise 227 olarak gerçekleşmiştir.

Yerli üreticinin toplam üretim miktarı endeksi soruşturma dönemi boyunca azalmış; yurt içi ve yurt dışı satışlar da bu eğilime paralel olarak anılan dönem boyunca azalmıştır. Soruşturma döneminde kapasite 2021 ve 2023 yıllarında artırılmıştır. Kapasite kullanım oranı endeksinde de soruşturma dönemi boyunca düşüş kaydedilmiş olup; 2020'de 100 olan endeks 2024'te 29'a kadar gerilemiştir.

Yerli üretim dalı istihdamı dalgalı bir seyir izlemekle birlikte verimlilik 2021 ve 2023 yıllarında artırılmıştır. Verimlilikte 2023 yılında yaşanan artış, aynı yıl üretimde yaşanan azalmaya kıyasla istihdamda yaşanan daha büyük oranlı azalmadan kaynaklanmıştır.

Kârlılık endeksi dalgalı bir seyir izlemiş olup son yılda negatif seviyelere inerek -587 seviyesine kadar gerilemiştir. 2021 itibarıyla ithal birim maliyetler, yerli ürün fiyatlarının altında kalmaya devam etmiş ve her yıl giderek artan oranda fiyat kırılmasına ve baskısına yol açmıştır. Bu durum, iç pazarda rekabet koşullarının yerli üretici aleyhine geliştiğini göstermektedir.

Bununla birlikte, üretim ve yurt içi satışlar son dönemde düşüş eğilimini sürdürmekle birlikte, 2023 ve 2024 yıllarında korunma önlemleri sayesinde bu düşüşün hızı bir ölçüde yavaşlamıştır.

5. İLGİLİ TARAFLARIN GÖRÜŞLERİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

İlgili taraflarca dile getirilen görüşler birçok noktada örtüşmektedir. Bu nedenle, tekrarı önlemek amacıyla aktarılan görüşler konusuna göre sınıflandırılarak aşağıda sunulmaktadır. Ayrıca, söz konusu görüşlere ilişkin değerlendirmelere de görüşlerin altında yer verilmektedir.

- Yüksek Kromlu Dökme Bilyalar (7325.91) ve Çelik Bilyalar (7326.11) farklı ürünlerdir. Bu iki öğütme bilyesi kategorisi teknolojik, ekonomik ve işlevsel olarak farklıdır ve farklı endüstrilere hizmet etmektedir.

Üretim metodları farklı olsa dahi iki ürün piyasada fiyat rekabeti söz konusu olduğunda ve bir ürün performansını arttırdığında diğeri ise fiyatını düşürdüğünde birbirlerinden pazar alabilmektedir. X firmasının 2017 yılından sonra yatırım ve arge çalışmaları sonucunda iç piyasada döküm bilya kullanmayı bırakıp dövme bilya kullanmaya başlayan tüketiciler bulunmakta olup bu durum dövme ve döküm bilyaların doğrudan rakip ve birbirine ikame ürün olduğunu göstermektedir.

- Yüksek Kromlu Dökme Bilyalar (7325.91) ve Çelik Bilyalar (7326.11) fabrikalarda birbirinin yerine kullanılamaz. Birlikte kullanıldığında, daha sert dökme bilyalar, dövme çelik bilyelerin erken kırılmasına neden olarak operasyonel arızaya neden olur. Buna göre, bu iki ürünün fiyat analizi amacıyla birleştirilmesi, kusurlu ve yanıltıcı sonuçlara yol açmaktadır.

Uygulamada, bazı fabrikalar maliyet, tedarik kolaylığı veya teknik esneklik gibi nedenlerle döküm ve dövme çelik bilyaları birlikte kullanabilmekte ya da biri diğerrinin muadili olarak tercih edebilmektedir. Her iki ürün, belirli farklılıklar içermekle birlikte, benzer işlevleri yerine getirebilmekte ve pazarda alternatif ürünler olarak değerlendirilebilmektedir.

Bu çerçevede, kullanım alanlarındaki örtüşme dikkate alındığında döküm ve dövme çelik bilyaların fiyat analizinde birlikte ele alınması rekabet koşullarıyla uyumlu olduğu değerlendirilmektedir.

- İki ürünün üretim teknolojileri ve maliyetlendirme hesaplamaları farklı olmakla birlikte birbirlerinin yerine ikame olarak aynı değirmende karıştırılmadan kullanılması çok azdır zira yüksek kromlu döküm bilya, çok kısa sürede çelik bilyayı kıracaktır. İlaveten, çimento sektöründe 7326.11 GTİP numaralı Çelik Bilya kullanımı bulunmamaktadır.

Yerli üretici başvuru sahibi X firmasının satış yaptığı sektörler arasında sırasıyla çimento fabrikaları, maden sektörü, gaz beton fabrikaları ve termik enerji santralleri yer almaktadır. Bu çerçevede, bakır madeni, gaz beton ve termik santral sektörlerinin, başvuruya konu her iki GTİP kodu altında tanımlanan bilya tiplerini kullandığı ve bu üç sektör için söz konusu bilyaların birbirinin alternatifi olduğu, ihtiyaç duyulan uygulamalarda birbirlerinin yerine kullanılabileceği bilgisi edinilmiştir.

- Türkiye’de bulunan, aşağıda isimleri verilen ve 7326.11 GTİP numaralı Çelik Bilya ürününü aktif üreten diğer önemli üreticiler de bulunmaktadır. Korunma önleminin süresinin uzatılması başvuru sahipleri firmalarının hazırladığı tablolarda, halihazırdaki diğer üreticilerin üretim tonajlarına yer verilmemiş olması sebebiyle yerli üretim tonajları tablolarda olduğundan daha küçük gösterilmiş ve ithalata karşın hesaplanan endeksler yanıltıcı oluşturulmuştur.

Soruşturma kapsamında, iç piyasa büyüklüğünün hesaplanmasında yalnızca başvuru sahibi firmaların değil, Türkiye’de aynı ürünü üreten diğer firmaların verilerine de yer verilmiştir. Diğer yandan, yerli üretimin önemli bir bölümünü gerçekleştiren firmaların verileri ekonomik göstergeler tablolarında kullanılmıştır. Bu çerçevede yapılan analizin Anlaşma hükümlerine uygun olduğu değerlendirilmektedir.

- Yurt dışından ithal edilen ürünleri sadece “düşük fiyat politikası” ile açıklamak yeterli değildir. Başvuru sahibi firmalarının ürettiği ürünler, bazı ithal ürünlere göre

düşük kaliteli, düşük performanslı olması nedeniyle rekabetçiliklerinin kaybolduğu bilinmektedir.

Yerli üreticilerin ürünleri, ulusal ve uluslararası kabul görmüş kalite gereksinimlerini karşılamaktadır. Bu kapsamda, başvuru konusu eşya bakımından yerli üreticiler tarafından piyasaya sunulan ürünler; dayanıklılık, performans, teknik yeterlilik bakımından ithal muadilleriyle rekabet edebilecek nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

6. YERLİ ÜRETİCİLERİN REKABET KOŞULLARINA UYUMU

Bu bölümde, soruşturma dönemi boyunca yerli üreticilerin sektördeki rekabet koşullarına uyum sağlamak üzere yürüttüğü faaliyetler ele alınmakta ve yerli sanayi dalının -gelecekte önlemin yürürlükte olmayacağı koşullara- intibak etmekte olduğunu gösteren deliller ortaya konulmaktadır.

Başvuru sahibi yerli üreticiler rekabete uyum planı ve stratejileri kapsamında; 20-50 mm ile 30-90 mm aralıklarında bilya üretimine yönelik olarak, doğalgaz fırınlı yeni üretim hatlarını (makine parkı, yardımcı ekipmanlar, kalıplar, ısıtma işlem ve paketlenme üniteleri dâhil) devreye alarak yıllık üretim kapasitesini artırmıştır. Ayrıca arge ve makine yatırımları yapılmış üretim merkezleri azaltılmıştır.

İlaveten, enerji maliyetlerini azaltmak ve çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunmak amacıyla güneş enerjisi santrali (GES) sahası yatırımı yapılarak sürecin yıl sonunda tamamlanmasının planlandığı bilgisi iletilmiştir.

Özetle, yapılan yatırımlar neticesinde doğalgaz fırınlı yeni üretim hatları devreye alınarak üretim kapasitesi anlamlı ölçüde artırılmış; ayrıca yeni yatırımı ile üretim süreçlerinde maliyet avantajı sağlanmış, ürün kalitesi ve dayanıklılığı artırılmıştır. Ar-Ge altyapısına kazandırılan test cihazları ile ürün performansı ve aşınma direncine yönelik niteliksel iyileştirmeler gerçekleştirilmiş; üretim faaliyetlerinin iki merkezde toplanması sayesinde işletme maliyetlerinde verimlilik sağlanmıştır. Bu çerçevede, korunma önleminin uygulandığı dönemde yerli sanayi dalının yurtiçi piyasada rekabet gücünü arttırmaya başlayarak rekabet koşullarına intibak etmekte olduğuna dair delillerin mevcudiyeti tespit edilmiştir.

Yerli üreticiler bilya üretiminde maliyetlerin düşürülmesi ve üretim kapasitesinin artırılması amacıyla 2020-2024 yılları arası dönemde gerçekleştirdiği yatırımlar ile hem üretim kapasitesinde anlamlı artış sağlandığı hem de üretim maliyetlerinin düşürüldüğü anlaşılmıştır. Buna ilaveten, söz konusu yatırımların üretim süreçlerine entegrasyonu neticesinde bilya kalitesinin de üst seviyelere ulaştığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, korunma önleminin uygulandığı dönemde yerli sanayi dalının yurtiçi piyasada rekabet gücünü arttırmaya başlayarak rekabet koşullarına intibak etmekte olduğuna dair delillerin mevcudiyeti tespit edilmiştir.

7. KORUNMA ÖNLEMİNİN GEREKLİ OLMAYA DEVAM EDİP ETMEDİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde mevcut korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam edip etmediğinin tespitine yönelik değerlendirmeler yer almaktadır.

Yerli üreticilerin yatırımlarına rağmen, 2022 yılı sonrası dönemde yerli üretimde; üretim miktarı, yurt içi satışlar, kapasite kullanım oranı ve kârlılık göstergeleri bakımından belirgin gerilemeler yaşanmıştır. Üretim endeksi 2022 yılında 68 iken, 2023 yılında 55'e gerilemiş ve 2024 yılında ise 46 düzeyinde gerçekleşmiştir. Yurt içi satış endeksi ise 2022 yılında 68 iken, 2023 yılında 63'e düşmüş, 2024 yılında ise 57 seviyesine gerilemiştir. Kapasite kullanım oranı ise soruşturma dönemi boyunca önemli ölçüde azalmıştır. 2022 yılında 50 olan endeks, 2023 yılında 34'e düşmüş ve 2024 yılında ise 29'a kadar gerilemiştir.

Yerli üretim göstergeleri açısından değerlendirildiğinde, 2020–2023 yılları arasında yurt içi tüketimde artış gözlemlenmiş, ancak 2024 yılında daralma yaşanmıştır. Aynı dönemde, yerli üreticilerin toplam üretim miktarı ile yurt içi ve yurt dışı satışlarında istikrarlı bir azalma görülmüştür. Ancak, 2023 ve 2024 yıllarında uygulanmakta olan korunma önlemleri sayesinde, üretim ve yurt içi satışlardaki gerileme eğilimi devam etmekle birlikte, söz konusu düşüşün hızı bir ölçüde yavaşlamıştır.

Korunma önleminin yürürlükte olduğu dönem içerisinde, yerli üretici firmalar yeni üretim hatlarını devreye almış, ilave makineler satın almış ve rekabetçi pazara uyum sağlamak amacıyla yatırım planlarının önümüzdeki dönemde faaliyete geçirilmesi planlanmaktadır. Bu çerçevede, korunma önleminin süresinin uzatılmaması durumunda, yerli üreticiler tarafından gerçekleştirilen söz konusu yatırımların sektöre uğrama riskinin olduğu değerlendirilmektedir.

Buna ek olarak, 2022 sonrası ithal ürünlerin birim fiyatları, yerli ürünlerin altında seyretmeye devam etmiş; 2024 yılında ithalat, yurt içi satış fiyatlarını %X oranında kırmış ve oluşturulan yurtiçi fiyata göre %X oranında baskı oluşturmuştur. Bu durum, fiyat rekabetinin yerli üretici aleyhine gelişmeye devam ettiğini göstermektedir.

Kârlılık da bu baskının doğrudan bir yansıması olarak 2022 yılında endeks 267 olarak gerçekleşmişken, 2024 yılında -587 seviyesine inerek yerli üretim dalının ekonomik sürdürülebilirliğinde ciddi risklerin ortaya çıktığını ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, son dönemde önceki dönemlere kıyasla daha ucuz ithal ürünlerin piyasaya girmesi, yerli üreticilerin rekabetçilik düzeylerini artırmak için giriştiği yatırım ve faaliyetlerin sonuç vermesi için zamana ihtiyaç olması nedenleriyle, mevcut korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiği tespit edilmiştir.

8. SONUÇ

Soruşturma dönemi boyunca ithalatın mutlak ve nispi olarak artış gösterdiği, önlemin etkisiyle 2024 yılında ithalatta azalış bulunduğu tespit edilmiştir. Soruşturma dönemi boyunca yerli üreticilerin üretim, yurt içi satışlar, kârlılık, kapasite kullanım oranları gibi ekonomik göstergelerinde bozulmaların olduğu ancak göstergelerin bazılarında son dönemde korunma önlemleri sayesinde bozulma hızının yavaşlamış olduğu görülmüştür.

2023 yılında verimlilikte görülen sınırlı toparlanma ve kapasite yatırımlarının devam etmesi, yerli üretim dalının piyasa koşullarına intibak etme yönünde somut adımlar attığını göstermektedir.

2021 yılı itibarıyla ithal birim maliyetlerin, gerçekleşen ve oluşturulan yurt içi fiyatların altına düşmesiyle birlikte, fiyat kırılması ve baskısı belirgin hâle gelmiştir.

Bu gelişmeler, iç pazardaki rekabet koşullarının hâlen yerli üreticiler aleyhine işlemeye devam ettiğini ortaya koymaktadır. Ekonomik göstergelerdeki bu olumsuz seyir ve ithalat baskısının sürmesi, korunma önleminin devam ettirilmesinin yerli üretimin sürdürülebilirliği açısından hâlâ gerekli olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda, korunma önlemi sayesinde gözlemlenen kısmi iyileşmelerin pekiştirilmesi, yerli üreticilerin tamamlayıcı yatırımlarının karşılık bulması ve yerli üreticinin uluslararası rekabet gücünün kalıcı şekilde inşa edilmesi bakımından mevcut önlemin süresinin uzatılması önem arz etmektedir.

Sonuç itibarıyla, soruşturma konusu ürünün ithalatına karşı uygulanan korunma önleminin süresinin uzatılması için Anlaşma ve mevzuat kapsamında gerekli şartların oluştuğu değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, öğütücü bilya ithalatında uygulanmakta olan korunma önleminin süresinin 3 yıl daha uzatılması ve Anlaşma uyarınca mevcut korunma önleminin liberalize edilerek aşağıdaki tabloda belirtilen şekilde uygulanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

GTİP	EŞYA TANIMI	EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK (ABD Doları/Ton)		
		1. Dönem (26.08.2025- 25.08.2026)	2. Dönem (26.08.2026- 25.08.2027)	3. Dönem (26.08.2027- 25.08.2028)
7325.91.00.00.00	Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus benzeri eşya	185	180	175
7326.11.00.00.00	Öğütücü bilyalar ve öğütmeye mahsus diğer eşya			

İlgili Taraflar

S.	İLGİLİ TARAF TÜRÜ	ÜLKE	ÜNVAN
1	YERLİ ÜRETİCİ	TÜRKİYE	Grindballs Çelik Bilya San. ve Tic. A.Ş.
2	YERLİ ÜRETİCİ	TÜRKİYE	Çemaş Döküm Sanayi A.Ş.
3	YERLİ ÜRETİCİ	TÜRKİYE	Aday Döküm Makina San. Tic. Ltd. Şti.
4	DİĞER	TAYLAND	Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesi
5	DİĞER	TAYVAN	Taipei Ekonomi ve Kültür Misyonu
6	İTHALATÇI	TÜRKİYE	FTR Makina Kimya Metalürji San. ve Tic. A.Ş.
7	DİĞER	MISIR	Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı

Ek - 2 Ülkeler İtibarıyla İthalat

Ülke Adı	Miktar (ton)					Değer (\$)					B.F. (\$/ton)				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
İran	841	2.556	8.027	6.188	4.156	538.282	2.230.568	10.115.760	5.833.284	3.797.520	640	873	1.260	943	914
Çin	102	95	89	5.732	3.752	130.998	152.533	145.325	5.762.885	3.619.716	1.285	1.614	1.624	1.005	965
Tayland	3.077	2.697	3.907	3.193	2.047	3.343.723	4.002.652	7.372.134	5.005.007	3.102.771	1.087	1.484	1.887	1.567	1.516
İtalya	5	304	6.590	4.729	1.084	19.195	331.642	7.607.718	5.923.014	1.148.977	3.593	1.093	1.154	1.252	1.060
Bulgaristan	190	426	594	945	792	141.242	406.896	708.477	1.101.896	805.340	745	956	1.192	1.166	1.017
Mısır	311	3.131	1.076	368	734	283.621	3.090.787	1.333.815	1.323.330	928.166	912	987	1.240	3.596	1.265
Hindistan	480	5	898	780	425	460.830	15.537	1.504.822	1.165.697	655.307	960	3.115	1.676	1.495	1.542
Japonya	80	80	70	120	140	134.744	150.007	152.278	225.759	265.563	1.684	1.870	2.175	1.881	1.897
Ukrayna	0	0	0	0	104	15	0	0	63	106.175	1.000	0	0	1.105	1.026
Umman	0	0	0	22	50	0	0	0	5.060	40.738	0	0	0	230	820
Liste Toplamı	5.085	9.293	21.252	22.078	13.283	5.052.650	10.380.622	28.940.329	26.345.995	14.470.273	994	1.117	1.362	1.193	1.089
Genel Toplam	6.439	11.557	22.914	23.118	13.331	6.474.473	13.175.240	31.686.232	28.053.432	14.695.017	1.006	1.140	1.383	1.213	1.102

Ek – 3 Yerli Üretim Dalı Ekonomik Göstergeleri

Gösterge	Birim	2020	2021	2022	2023	2024
İthalat	Ton	6.439	11.557	22.914	23.118	13.331
Tüketim	Endeks	100	111	133	130	91
İthalat piyasa payı	Endeks	100	161	268	276	227
İthalat/ Yerli Üretim oranı	Endeks	100	224	521	654	448
Üretim	Endeks	100	80	68	55	46
Yurt içi satışlar	Endeks	100	91	68	63	57
Yurt dışı satışlar	Endeks	100	83	67	59	31
Kapasite	Endeks	100	135	135	160	160
KKO	Endeks	100	59	50	34	29
İstihdam	Endeks	100	93	114	88	99
Verimlilik	Endeks	100	87	60	62	47
Stoklar	Endeks	100	80	109	87	96
Kârlılık	Endeks	100	- 147	267	51	- 587
Fiyat Kırılması	%	- X	- X	X	X	X
Fiyat Baskısı	%	- X	X	X	X	X

Ek-4: Önemden Muaf Tutulacak GYÜ Listesi

Afganistan İslam Cumhuriyeti, Angola Cumhuriyeti, Antigua ve Barbuda, Arjantin Cumhuriyeti, Arnavutluk Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Bangladeş Halk Cumhuriyeti, Barbados, Belarus Cumhuriyeti, Belize, Benin Cumhuriyeti, Birleşik Meksika Devletleri, Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti, Bolivya Çok Uluslu Devleti, Bosna Hersek, Botsvana Cumhuriyeti, Brezilya Federatif Cumhuriyeti, Burkina Faso, Burundi Cumhuriyeti, Butan Krallığı, Cabo Verde Cumhuriyeti, Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti, Cibuti Cumhuriyeti, Cook Adaları, Çad Cumhuriyeti, Doğu Timor Demokratik Cumhuriyeti, Dominik Cumhuriyeti, Dominika, Ekvator Cumhuriyeti, Ekvator Ginesi Cumhuriyeti, El Salvador Cumhuriyeti, Endonezya Cumhuriyeti, Eritre Devleti, Esvatini Krallığı, Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti, Fas Krallığı, Fiji Cumhuriyeti, Filipinler Cumhuriyeti, Filistin Devleti, Fransız Polinezyası, Gabon Cumhuriyeti, Gambiya Cumhuriyeti, Gana Cumhuriyeti, Gine Cumhuriyeti, Gine-Bissau Cumhuriyeti, Grenada, Guatemala Cumhuriyeti, Guyana Kooperatif Cumhuriyeti, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Sudan Cumhuriyeti, Gürcistan, Haiti Cumhuriyeti, Hindistan Cumhuriyeti, Honduras Cumhuriyeti, Irak Cumhuriyeti, Jamaika, Kamboçya Krallığı, Kamerun Cumhuriyeti, Karadağ, Kazakistan Cumhuriyeti, Kenya Cumhuriyeti, Kırgız Cumhuriyeti, Kiribati Cumhuriyeti, Kolombiya Cumhuriyeti, Komorlar Birliği, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Kosova Cumhuriyeti, Kosta Rika Cumhuriyeti, Kotdivuar Cumhuriyeti, Küba Cumhuriyeti, Laos Demokratik Halk Cumhuriyeti, Lesotho Krallığı, Liberya Cumhuriyeti, Libya Devleti, Lübnan Cumhuriyeti, Madagaskar Cumhuriyeti, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, Malavi Cumhuriyeti, Maldivler Cumhuriyeti, Malezya, Mali Cumhuriyeti, Marşal Adaları Cumhuriyeti, Mikronezya Federe Devletleri, Moğolistan, Moldova Cumhuriyeti, Montserrat, Moritanya İslam Cumhuriyeti, Morityus Cumhuriyeti, Mozambik Cumhuriyeti, Myanmar Birliği Cumhuriyeti, Namibya Cumhuriyeti, Nauru Cumhuriyeti, Nepal, Nijer Cumhuriyeti, Nijerya Federal Cumhuriyeti, Nikaragua Cumhuriyeti, Niue, Orta Afrika Cumhuriyeti, Özbekistan Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti, Palau Cumhuriyeti, Panama Cumhuriyeti, Papua Yeni Gine Bağımsız Devleti, Paraguay Cumhuriyeti, Peru Cumhuriyeti, Ruanda Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Saint Kitts ve Nevis Federasyonu, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler, Samoa Bağımsız Devleti, Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti, Senegal Cumhuriyeti, Seyşeller Cumhuriyeti, Sırbistan Cumhuriyeti, Sierra Leone Cumhuriyeti, Solomon Adaları, Somali Federal Cumhuriyeti, Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti, Sudan Cumhuriyeti, Surinam Cumhuriyeti, Şili Cumhuriyeti, Tacikistan Cumhuriyeti, Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti, Togo Cumhuriyeti, Tonga Krallığı, Trinidad ve Tobago Cumhuriyeti, Tunus Cumhuriyeti, Tuvalu, Türkmenistan, Uganda Cumhuriyeti, Ukrayna, Umman Sultanlığı, Uruguay Doğu Cumhuriyeti, Ürdün Haşimi Krallığı, Vanuatu Cumhuriyeti, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Yemen Cumhuriyeti, Zambiya Cumhuriyeti, Zimbabve Cumhuriyeti.

Ek-5: Trade Map Analizi (2024 Miktarı Göre Sıralı İhracatçı Ülkeler)

İhracatçı	MİKTAR (TON)					B.F \$/Ton				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Çin	828.139	929.047	1.066.561	1.107.625	1.391.169	822	1.013	1.084	936	860
Hindistan	198.770	181.364	132	202.340	162.930	1.119	1.191	2.095.508	1.292	1.272
Tayland	85.305	97.694	93.641	116.448	112.934	1.013	1.184	1.398	1.384	1.320
Amerika Birleşik Devletleri	59.714	84.289	49.086	57.898	84.694	1.040	1.098	1.305	1.333	1.302
Şili	98.278	111.133	96.909	92.273	83.090	790	996	1.282	1.153	1.003
Rusya Federasyonu	52.391	66.273	60.957	50.475	50.460	595	835	1.147	822	831
Endonezya	7.098	2.931	16.322	12.057	27.439	910	993	1.264	979	970
Güney Afrika	33.917	44.003	35.156	20.130	24.475	967	1.185	1.461	1.361	1.384
Polonya	15.508	17.364	1	10.269	21.335	809	991	16.061.000	1.112	1.146
Meksika	2.594	1.479	8.415	5.728	16.066	873	1.515	1.201	1.238	1.209
Peru	11.111	13.265	14.494	15.334	15.260	822	1.115	1.200	1.089	960
Namibya	7.907	1.262	7.938	7.800	15.076	1.023	1.445	1.223	1.009	936
Zambiya	7.873	3.972	11.399	6.407	10.080	1.112	1.105	1.418	1.508	1.448
İran	6.251	5.919	11.160	11.860	8.776	661	706	824	863	923
Liste Toplamı	1.414.856	1.559.995	1.472.171	1.716.644	2.023.784	879	1.046	1.340	1.041	961
Genel Toplam	1.579.561	1.692.011	1.591.442	1.841.548	2.082.062	934	1.121	1.432	1.089	1.018